

ପ୍ରତିଶବ୍ଦ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦକୋଷରେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ ରହିଛି ସମାନ ଅର୍ଥବାଚକ ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦ ସବୁ ରହିଛି । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସମାର୍ଥକ ଶବ୍ଦ କୁହାଯାଏ । ଅରି, ଅଇରି, ବଇରି, ଶତ୍ରୁ ଜତ୍ୟାଦି ସମାର୍ଥ ଶବ୍ଦ । ଏହିପରି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏର ବ୍ୟବହାର କରଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶବ୍ଦର ବ୍ୟବହାର ହିଁ ବାକ୍ୟକୁ ସରସ ଓ ସୁନ୍ଦର କରିଥାଏ । ଏହିପରି କେତୋଟି ସମାର୍ଥଶବ୍ଦର ଉଦାହରଣ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଶବ୍ଦ	ସମାର୍ଥ ଶବ୍ଦ
ଅଧିମ	: ନିକୃଷ୍ଟ, ପତିତ, ନୀର, ତୁଳ
ଅପମାନ	: ତିରସ୍ଵାର, ଅନାଦର, ଉପେକ୍ଷା
ଆନନ୍ଦ	: ହର୍ଷ, ପ୍ରସନ୍ନତା, ଆହ୍ଲାଦ, ଉଲ୍ଲୁଷ୍ଟ
ଆଖ୍ଯ	: ଚକ୍ର, ନୟନ, ଲୋଚନ, ନେତ୍ର
ଆଞ୍ଚା	: ନିର୍ଦ୍ଦେଶ, ଆଦେଶ, ହୁକୁମ, ଅନୁଶୀଳନ
ଇହା	: ଲାଲସା, ଆକାଂକ୍ଷା, କାମନା, ଅଭିକାଷ
ଉସାହ	: ପ୍ରେରଣା, ସାହସ
ଅନ୍ଧାର	: ତମିର, ଅନ୍ଧକାର, ତମ, ଧାତ୍ର
ଅଗ୍ନି	: ଅନଳ, ପାବକ, ନିଆଁ, ବହ୍ନ୍, ହୁତାଶନ, ହବ୍ୟବାହନ
ଅକସ୍ମାତ୍	: ଅଚାନକ, ସଂଯୋଗବଶତଃ, ଦୈବାତ୍, ସହସା
ଅଗ୍ର	: ପ୍ରଧାନ, ପ୍ରମୁଖ, ବରେଣ୍ୟ, ଉତ୍ତମ,
ଅଶ୍ଵ	: ଘୋଡ଼ା, ବାଜୀ, ହୟ, ତୁରଜ
ଅଞ୍ଜାନ	: ଅବିଦ୍ୟା, ଜଡ଼ତା, ମୁର୍ଖତା
କୂଳ	: ତୀର, ତଟ
କୋଇଲି	: କୋକିଲ, ପିକ, ପରତ୍ରତ
କ୍ରୋଧ	: ରାଗ, କୋପ, ଆକ୍ରୋଶ, ରୋଷ
ଗଜା	: ମନାକିନୀ, ଭାଗୀରଥୀ, ଜାହନୀ,
ଗାଇ	: ଧେନ୍ନ, ଗୋମାତା, ସୁରତି
ଗର୍ବ	: ଅହଂକାର, ଅଭିମାନ, ଦର୍ପ, ମାନ
ଚାନ୍ଦିନୀ	: କୌମୁଦୀ, ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା, ଚନ୍ଦ୍ରିକା
ଉଗ୍ର	: ଘୋର, ପ୍ରତ୍ୟ, ତାକ୍ର
ଉନ୍ନତି	: ବିକାଶ, ଉତ୍ଥାନ, ପ୍ରଗତି, ଉନ୍ନତ୍ୟ
କପଢା	: ବସନ, ଚାର, ଅମର
ଧୂଳି	: ରଜ, ରେଣୁ, ବାଲି, ରେତ

ଶବ୍ଦ	ସମାର୍ଥ ଶବ୍ଦ
ନଦୀ	: ସରିତ, ତତିନୀ, ତରଙ୍ଗିଣୀ, ନିର୍ଝରିଣୀ
ପତାକା	: ଧୂଳା, ବୈଜ୍ୟପ୍ରତ୍ଯ, କେତନ
ପବନ	: ବାୟୁ, ଅନିଲ, ମରୁତ, ବାତ, ପ୍ରତଞ୍ଚନ
ପର୍ବତ	: ଅଚଳ, ଗିରି, ପାହାଡ଼, ଶୈଳ, ଭୂଧର,
ପକ୍ଷୀ	: ଖର, ବିହର, ବିହଙ୍ଗମ, ନଭଚର, ଖେଚର
ପିତା	: ଜନକ, ବାପା, ପିଅର
କଠିନ	: ଦୃଢ଼, ଦୂଷର, କଠୋର
କର	: କିରଣ, ଅଂଶୁ, ମୟୁଖ, ରଶ୍ମି
ଛୋଟ	: କନିଷ୍ଠ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ହୀନ, ତୁଳ
ଜିଭ	: ରସନା, ଜିହ୍ଵା
ତୀର	: ବାଣ, ଶର
ତତ୍ତ୍ଵ	: ଶୃହ, ଶେଯ, ବିଛଣା
ଦିନ	: ଦିବସ, ଦିବା, ବାର
ଦିଲ	: ବାହୁଣ, ପକ୍ଷୀ, ଦତ୍ତ
ଦାତ	: ଦଶନ, ଦତ୍ତ
ଧନ	: ବିଭି, ପାଦାର୍ଥ, ଅର୍ଥ, ସମ୍ପର୍କ
ମା	: ମାତା, ଜନନୀ
ମଣିଷ	: ମନୁଷ୍ୟ, ମାନବ, ନର, ଜନ
ମିତ୍ର	: ବନ୍ଦୁ, ସାଜ୍ଜ, ସଖା, ସହଚର, ସାଥୀ
ମୁହଁ	: ମୂଖ, ଆନନ୍ଦ, ବଦନ
ମୋକ୍ଷ	: ନିର୍ବାଣ, ମୁକ୍ତି, ପରମପଦ
ମୃତ୍ୟୁ	: ମରଣ, ନିଧନ, ଅବସାନ, ଦେହାତ,
ଯୁବକ	: ଯୁବା, ତରୁଣ, ଯବାନ
ପାର୍ବତୀ	: ଶୌରୀ, ଭରାନୀ, ଦୁର୍ଗୀ, ଜଗଦମ୍ବା,
ବନ	: ଅଟବୀ, ଗହନ, କାନନ, ଅରଣ୍ୟ, ବିପିନ
ବାଦଳ	: ମେଘ, ଜଳଦ, ଘନ, ଜଳଧର,
ବିଷ୍ଣୁ	: ନାରାୟଣ, ଦାମୋଦର, କେଶବ,
ବୁଦ୍ଧି	: ମନୀଷା, ମେଧା, ପ୍ରଜ୍ଞା, ଧୀ
ଭବନ	: ଆଳୟ, ନିକେତନ, ନିଲିଯ
ଭୃତ୍ୟ	: ଚାକର, ଦାସ, କିଙ୍କର
ରାଜା	: ନରେଶ, ନରେନ୍ଦ୍ର, ଭୂପ, ଭୂପତି, ନୃପତି,

ଶବ୍ଦ	ସମାର୍ଥ ଶବ୍ଦ
ରାତି	ରଜନୀ, ଯାହିନୀ, ରାତ୍ରି, ନିଶା
ଲକ୍ଷ୍ମୀ	ଲଦିରା, କମଳା, ହରପ୍ରିୟା, ବିଷ୍ଣୁପ୍ରିୟା,
ଶ୍ରୀ	ରିପୁ, ଅରି, ବୈରା, ବିପକ୍ଷୀ
ଶୁଦ୍ଧ	ପବିତ୍ର, ନିର୍ମଳ, ବିମଳ, ସ୍ଵର୍ଗ, ପରିମାର୍ଜନ
ଶ୍ରୀବ	ଶକ୍ତିର, ମହାଦେବ, ତ୍ରିଲୋଚନ, ପିନାକୀ, ହର,
ମହେଶ	

ଶବ୍ଦ	ସମାର୍ଥ ଶବ୍ଦ
ସମ୍ମନ୍ତ୍ର	ବାରିଧି, ଜଳଧି, ପଯୋଧ୍ର, ସାଗର, ସିନ୍ଧୁ
ସରସତି	ବାଣୀ, ବିଶାପାଣି, ଶାରଦା, ଭାରତୀ,
ସିଂହ	କେଶରୀ, ବନରାଜ, ମୃଗେନ୍ଦ୍ର, ପଞ୍ଚାନନ୍ଦ
ହରିଣୀ	ମୃଗ, କୁରଙ୍ଗ, ସାରଙ୍ଗ
ହାତୀ	ଗଜ, ମାତଙ୍ଗ, ହସ୍ତୀ, କରି, ଦତ୍ତୀ, ନାଗ
ହାତ	କର, ପାଣି, ହସ୍ତ

ବିପରୀତ ଶବ୍ଦ

ଶବ୍ଦ	ବିପରୀତଶବ୍ଦ
	ଅ
ଅକର୍ମୀ	- କର୍ମୀ
ଅକର୍ମ	- କର୍ମ
ଅସଳ	- ନକଳ
ଅଗ୍ର	- ପଥାର୍ଥ ମୂଳ
ଅଗ୍ରଜ	- ଅନୁଝାନ
ଅଗ୍ର	- ମୂଳ
ଅକପଟ	- କପଟ
ଅକ୍ଷୁନ୍ତ	- କୁନ୍ତ
ଅତିନିୟ	- ଚିତନିୟ
ଅଣୁ	- ବୃହତ୍
ଅତ୍ୟାଚାରୀ	- ଅଛାହାରୀ
ଅନ୍ତ୍ୟୁଚ	- ଅନୁଚ
ଅଧ୍ୟ	- ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵ
ଅନାବୁଷ୍ଟ	- ଅତିବୁଷ୍ଟ
ଅପରାଧ	- ନିରପରାଧ
ଅବସର	- ଅନବସର
ଅରିଷାପ	- ଆଶାବାଦ
ଅନୁଗାମୀ	- ଅଗ୍ରଗାମୀ
ଅନୁରାଗ	- ବିରାଗ
ଅନୁକୂଳ	- ପ୍ରତିକୂଳ
ଅନୁଗ୍ରହ	- ନିଗ୍ରହ
ଅନୁଲୋମ	- ବିଲୋମୀ
ଅପରମ	- ପ୍ରତିଲୋମ
ଅଘର୍ଷଣ	- ଉପଚଯ
ଅର୍ଚନା	- ଘର୍ଷଣ
	ଉର୍ଷନା

ଶବ୍ଦ	ବିପରୀତଶବ୍ଦ
ଆବରଣ	- ଅନାବରଣ
ଆବାଦୀ	- ଅନାବାଦୀ
ଆବାହନ	- ବିସର୍ଜନ
ଆବିର୍ଭାବ	- ଡିରୋଭାବ
ଆବିଲ	- ଅନାବିଲ
ଆବୃତ	- ଅନାବୃତ
ଆମଦାନୀ	- ରପୁନି
ଆମିଷ	- ନିରାମିଷ
ଆୟ	- ବ୍ୟୟ
ଆୟତ	- ଅଣାୟତ
ଆରସ୍	- ଶେଷ
ଆରୋହଣ	- ଅବରୋହଣ
ଆଶା	- ନିରାଶା
ଆଶାବାଦ	- ଅଭିଶାପ
ଆଶ୍ରୟ	- ନିରାଶ୍ରୟ
ଆଷ୍ଟିକ	- ନାଷ୍ଟିକ
ଅର୍ପ୍ୟ	- ଅନାର୍ପ୍ୟ
ଆହାର	- ଅନାହର

ଶବ୍ଦ	ଆ
ଆଇନ	- ବେଆଇନ
ଆକାଶ	- ପାତାଳ
ଆକୁଞ୍ଜନ	- ପ୍ରସାରଣ
ଆଗ	- ପଛ
ଆଚାର	- ଅନାଚାର
ଆଦାନ	- ପ୍ରଦାନ
ଆଳି	- ଅନାଦି, ଅଡ଼
ଆଦ୍ୟ	- ପ୍ରାତ
ଆର୍ଦ୍ର	- ଶୁଷ୍କ
ଆନନ୍ଦ	- ନିରାନନ୍ଦ
ଆପଣ	- ପର
	ଇହଲୋକ
	ଇହକାଳ
	ଇଛା
	ଇତର
	ଇଷ୍ଟ
	ଇହ
	ଇତି

ଶବ୍ଦ	ବିପରୀତଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ	ବିପରୀତଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ	ବିପରୀତଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ	ବିପରୀତଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ	ବିପରୀତଶବ୍ଦ
	ଙ୍ଗ		ଏ		କର୍ମ	- ଅକର୍ମ	- କୋଣ୍ଠାର୍ଥୀଙ୍କରଣତତ୍ତ୍ଵ	- ରାଜତତ୍ତ୍ଵ	
ଜର୍ଷା	- ଶ୍ରଦ୍ଧା	ଏକ	- ଅନେକ	କପଟ	- ନିଷ୍ପଟି	- ଅକପଟ	- ସ୍ଵେଚ୍ଛତତ୍ତ୍ଵ	- ଆଗତ	
ଜଶୁର	- ଅନୀଶୁର	ଏହା	- ତାହା	କାଷନିକ	- ବାସ୍ତବ	ଗତି	-	-	
	ଇ		ଏକଦା	- ସର୍ବଦା	କାର୍ତ୍ତି	- ଅକାର୍ତ୍ତ / ଅପକାର୍ତ୍ତ	- ନଗଣ୍ୟ / ଅନ୍ତର୍ଗତ		
ଉଜ	- ନୀଚ	ଏକୁଳ	- ସେକୁଳ	କୃତ୍ତିଷ୍ଠାନ	- କୃତ୍ତିଷ୍ଠ	ଗଣ୍ୟ	-	-	
ଉଠାଣି	- ଗଡ଼ାଣି	ଏପାଖ	- ସେପାଖ	କୃତ୍ତିଷ୍ଠାନ୍ୟ	- କୃତ୍ତିଷ୍ଠ	ଗମ୍ୟ	-	-	
ଉଲ୍ଲକ୍ଷ	- ଅପକର୍ଷ	ଏକାନ୍ତ	- ପୃଥଗନ୍ତ	କୃପଣ	- ବଦାନ୍ୟ /	ଗୁରୁ	- ଲୟୁ	-	
ଉତ୍ଥାନ	- ପତନ	ଏକତ୍ର	- ପୃଥକ୍	କନିଷ୍ଠ	- ଜୈୟଷ୍ଠ	ଗରିଷ୍ଠ	- ଲୟିଷ୍ଠ	-	
ଉଦୟ	- ଅସ୍ତ୍ର	ଏକଭାଷୀ	- ବହୁଭାଷୀ	କିଣା	- ବିକା	ଗାୟକ	- ବାୟକ	-	
ଉତ୍ତର	- ଶାତ	ଏଣ୍ଟୁ	- ତେଣୁ	କାଳୀ	- ଗୋରୀ	ଗୁହ୍ୟ	- ପ୍ରକାଶ୍ୟ	-	
ଉଠା	- ପକା			କୁର୍କମ	- ସୁକର୍ମ	ଗୁହଣ	- ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ	-	
ଉଦ୍ଦବେଗ	- ନିରୁହବେଗ			କୃତକାର୍ଯ୍ୟ	- ଅକୃତ କାର୍ଯ୍ୟ	ଗୁଣ	- ନିର୍ଗୁଣୀ	-	
ଉଠାଣି	- ଗଡ଼ାଣି			କ୍ରିୟା	- ପ୍ରତିକ୍ରିୟା		- ଅଗୁଣୀ/ଶୂଣୀ	-	
ଉନ୍ନତ	- ଅବନତ / ଅନୁନ୍ନତ						ଦୋଷ	-	
ଉପକାର	- ଅପକାର					ଗ୍ରହୀତା	- ଦାତା	-	
ଉଷା	- ପ୍ରଦୋଷ						ମ	-	
ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵ	- ଅଧ୍ୟ						ଘଟଣ	- ଅଘଟଣ	
ଉଦାର	- ଅନୁଦାର						ଘର	- ଦୁଆର	
ଉଦୀଚୀ	- ଅବାଚୀ						ଘୋର	- ଅଘୋର	
ଉନ୍ନତୀ	- ଅବନତୀ						ଘାତ	- ପ୍ରତିଘାତ	
ଉନ୍ନତି	- ମୁଦ୍ରିତ						ତ	-	
ଉପର	- ତଳ						ତକ୍ଷୁହୀନ	- ତକ୍ଷୁହୀନ	
ଉର୍ବର	- ଅନୁରର						ତଗଳା	- ଶାତଶିଷ୍ଠ	
ଉସାହ	- ନିରୁଷାହ						ତଞ୍ଚଳ	- ମଠ / ମର୍ତ୍ତି	
ଉଷାନ	- ପତନ						ତଞ୍ଚା	- ବିଳମ୍ବ	
ଉତ୍ତ	- ଅନୁତ୍ତ						ତପ୍ତ୍ୟ	- ଅତପ୍ତ୍ୟ	
ଉତ୍ତର	- ପ୍ରତ୍ୟୁଷର/ତାତ୍ତ୍ଵ						ତଳାପତ୍ତି	- ଅତଳାପତ୍ତି	
	- ଅନୁଭର						ତରମପତ୍ତୀ	- ନରମପତ୍ତୀ	
	- ନିରୁଭର						ତରିତ୍ରହୀନ	- ତରିତ୍ରବାନୀ	
	- ଅପାୟ						ତିତ୍ୟ	- ଅତିତ୍ୟ	
	- ଅପାଧ						ତିର	- ପର	
	- ଅଧିକ/ପୂରାତ						ତିତ୍ତା	- ଅତିତ୍ତା	
	ର						ତେତନ	- ଅତେତନ	
ରତ	- ଅନୃତ						ତ୍ୟୁତ	- ଅର୍ବୁତ	
ରକ୍ଷ	- ତୁଷ୍ଟ						ତିହା	- ଅତିହା	
							ତେତା	- କୋତା	

ଶବ୍ଦ		ବିପରୀତଶବ୍ଦ		ଶବ୍ଦ		ବିପରୀତଶବ୍ଦ		ଶବ୍ଦ		ବିପରୀତଶବ୍ଦ	
କ୍ଷୁଦ୍ର	- ଅଛିଦ୍ର	କ୍ଷୁଦ୍ର	- ନିର୍ମାଣ	ତିଳ	- ତାଳ	ତିଳ	- ତାଳ	ନିପୁଣ	- ଅନାହିଁ	ପୂରସ୍କାର	- ଚିରସ୍କାର
ହୃଦ୍ରୀ	- ଅଛୁଆଁ	ହୃଦ୍ରୀ	- ନିର୍ମାଣ	ତାବୁ	- ମୃଦୁ	ତାବୁ	- ମୃଦୁ	ନିବେଦନ	- ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ	ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ	- ବିକଳାଙ୍ଗ
କ୍ଷୋଟ	- ଅଛେଦ୍ୟ	କ୍ଷୋଟ	- ନିର୍ମାଣ	ତୁଲ୍ୟ	- ଅବୁଲ୍ୟ	ତୁଲ୍ୟ	- ଅବୁଲ୍ୟ	ନିମନ୍ତିତ	- ନିମନ୍ତକ	ପୂର୍ଣ୍ଣମା	- ଅମାବାସ୍ୟା
କ୍ଷେତ୍ର	- ବଡ଼	କ୍ଷେତ୍ର	- ନିର୍ମାଣ	ତୃପ୍ତ	- ଅତୃପ୍ତ	ତୃପ୍ତ	- ଅତୃପ୍ତ	ନିୟମିତ	- ଅନିୟମିତ	ପୂର୍ବବର୍ଷୀ	- ପରବର୍ଷୀ
	କ/ଣ		ଅଳଥାନ	ଅଳଥାନ	- ବିସ୍ମାପନ	ଅଧ୍ୟ	- ଅଥଧ୍ୟ	ନିୟୁକ୍ତ	- ବହିଶ୍ଵତ /	ପୂର୍ବାର୍ଜ	- ପରାର୍ଜ
									ଛଟେଇ	ପୂର୍ବାହ୍ନ	- ଅପରାହ୍ନ
										ପ୍ରତ୍ୟାଖ	- ଅଖ୍ୟାତ
										ପ୍ରଭାଲିତ	- ନିର୍ବାପିତ
										ପ୍ରତ୍ୟଦୟୀ	- ଅପ୍ରତ୍ୟଦୟୀ
										ପ୍ରତ୍ୟସତ୍ୱ	- ପ୍ରଦୋଷ
										ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ	- ନିବର୍ତ୍ତକ
										ପ୍ରବର୍ତ୍ତତ	- ନିବର୍ତ୍ତତ
										ପ୍ରବୃତ୍ତି	- ନିବୃତ୍ତ
										ପ୍ରତ୍ୟୁଷ	- ଦାସଦ୍ୱ
										ପ୍ରାଚୀ	- ପ୍ରତାଶ
										ପ୍ରସାରଣ	- ସଂକୋଚନ
										ପ୍ରସ୍ତୁତ	- ଅପସ୍ତୁତ
										ପ୍ରାଞ୍ଚ	- ଅଞ୍ଚ
										ପ୍ରେୟଃ	- ଶ୍ରେୟଃ
										ପ୍ରାତଃ	- ସାଯଂ
										ପଳକ୍ତ	- ଅପଳକ୍ତ
										ପଳକ୍ତୀ	- ବନ୍ଧ୍ୟା
										ବ/ର	
										ବାୟା	- ମୁଣ୍ଡରି
										ବାମପକ୍ଷୀ	- ଦକ୍ଷିଣ ପକ୍ଷୀ
										ବିକାର	- ନିର୍ବିକାର
										ବିଚପୀ	- ସତୀ
										ବିଶୁଦ୍ଧ	- ଦୂଷିତ
										ବିଷ୍ଣ୍ଵ	- ପ୍ରସନ୍ନ
										ବୈତନିକ	- ଅବୈତନିକ
										ଭୂତ	- ଭବିଷ୍ୟ
										ଭଲ	- ମନ୍ଦ
										ଭୁଲ	- ଠିକ୍
										ମ/ର/ଲ	
										ମଞ୍ଜ	- ପଳଖ
										ମଲୁ	- ବଜଦ
										ମିଳନ	- ବିଛେଦ
										ମିତ୍ରାକ୍ଷର	- ଅମିତ୍ରାକ୍ଷର

ଶବ୍ଦ	ବିପରୀତଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ	ବିପରୀତଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ	ବିପରୀତଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ	ବିପରୀତଶବ୍ଦ
ମୁଖ୍ୟ	- ଗୋଟିଏ	ଶଠ	- ସାଧୁ	ସଂକ୍ଷିପ୍ତ	- ବିସ୍ତୃତ	ସଜଳ	- ନିର୍ଜଳ
ସୁନ୍ଦର	- ଶୁଦ୍ଧ	ଶପା	- ମହଙ୍ଗା	ସଂଶେପଣ	- ବିଶ୍ଵାରଣ	ସନ୍ତ୍ତ	- ଦୂର୍ବଳ
ବୂପବାନ	- କୁସ୍ଥିତ	ଶିକ୍ଷକ	- ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ	ସଂକଳ	- ବିକଳ	ସବର୍ଣ୍ଣ	- ଅସବର୍ଣ୍ଣ
ଲାଭ	- କ୍ଷତି	ଶିକ୍ଷା	- ଦୀକ୍ଷା	ସଂଯତ	- ଅସଂଯତ	ସର୍ବ	- ଅସର୍ବ
ଲୋଭ	- ନିରୋଭ	ଶିଷ୍ଟ	- ଦୂଷ	ସକଳକ	- ନିଷଫ୍ଳକ	ସରୁ	- ମୋଟା
ଲୋକିକ	- ଅଲୋକିକ	ଶୈତ	- କୃଷ	ସକର୍ମକ	- ଅକର୍ମକ		
		ଶୈତାଙ୍ଗ	- କୃଷକାଯ	ସକାମ	- ନିଷାମ		
ଶମ୍ପିବା	- କଳ୍ୟାଣ	ଶ୍ରେଷ୍ଠ	- ନିକୃଷ	ସଜନ	- ବିଜନ		

ଶ/ସ

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

- ‘ଆନନ୍ଦ’ ଶବ୍ଦର ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ଲେଖ।
 (A) ବିଶାଦ
 (B) ନିରାନନ୍ଦ
 (C) ଉଲ୍ଲୁପ୍ତ
 (D) କୌଣସିଟି ନୁହେଁ
- ‘ଅକସ୍ମାତ’ – ଏହାର ପ୍ରତିଶବ୍ଦ କ’ଣ ?
 (A) ଅଚାନକ
 (B) ଦେବାତ
 (C) ସହସା
 (D) ସମସ୍ତ
- ‘ତିମିର’ ଶବ୍ଦର ପ୍ରତିଶବ୍ଦ କ’ଣ ?
 (A) ଅନ୍ଧାର
 (B) ତିମି ମାଛ
 (C) ଆଲୋକ
 (D) ବୃଦ୍ଧତ
- ‘ବାଜୀ’ ଶବ୍ଦର ଏକାର୍ଥବୋଧକ ଶବ୍ଦଟି ଚିନ୍ତନ କର।
 (A) ବିହଙ୍ଗ
 (B) ଘୋଡ଼ା
 (C) ମୟୂର
 (D) ବାଜପକ୍ଷୀ
- ‘ସୁରତି’ ଶବ୍ଦର ସମାର୍ଥବୋଧକ ଶବ୍ଦଟି ଚିନ୍ତନ କର।
 (A) ଶୁକରୀ
 (B) କଣ୍ଠିରବ
 (C) ଧେନ୍ତୁ
 (D) କଳକଣ୍ଠ
- ‘ବୈଜ୍ୟନ୍ତି’ ଶବ୍ଦଟି ଏଥୁମଧ୍ୟରୁ କାହାକୁ ବୁଝାଉଅଛି ?
 (A) ପଢାକା
 (B) ପାତ୍ର
 (C) ପତ୍ର
 (D) ପଥର
- ‘ପ୍ରତଞ୍ଜନ ଶବ୍ଦଟି ଏଥୁମଧ୍ୟରୁ କାହାକୁ ବୁଝାଉଅଛି ?
 (A) ରଜ
 (B) ରେଣୁ
 (C) ମରୁତ
 (D) ଅଗ୍ନି
- ‘ଖେଚର’ କହିଲେ ଆମେ କଣ ବୁଝିଥାଉ ?
 (A) ପଶୁ
 (B) ପକ୍ଷୀ
 (C) ସରିସୂପ
 (D) କାଟ
- ‘ରିପୁ’ର ସମାର୍ଥବୋଧକ ଶବ୍ଦଟି କାହାକୁ ବୁଝାଉଅଛି ?
 (A) ଶତ୍ରୁ
 (B) ଅରି
 (C) ବୈରୀ
 (D) A, B, C ସମସ୍ତ
- ‘କୁରଙ୍ଗ’ ଶବ୍ଦଟିର ପ୍ରତିଶବ୍ଦଟି କ’ଣ ଅଟେ ?
 (A) ଗଜ
 (B) ଅଶ୍ଵ
 (C) ଭାଲୁ
 (D) ହରିଶ
- ‘କମଳା’ କହିଲେ ତୁମେ କେଉଁ ଦେବାକୁ ବୁଝିବ ?
 (A) ଲକ୍ଷ୍ମୀ
 (B) ସରସତୀ
 (C) ପାର୍ବତୀ
 (D) କାଳୀ
- “ଅନାହାର ଯୋଗୁ ମାଗୁଣୀର ମୁତ୍ୟ ହେଲା” ରେଖାକିତ ଶବ୍ଦ ପ୍ରତିଶବ୍ଦକୁ ଚିନ୍ତନ କର ?
 (A) ଦେହାନ୍ତ
 (B) ଦୂର୍ବଳତା
 (C) କଲେବର
 (D) କେଉଁଟି ନୁହେଁ
- “ରାଜା ହରିସିଂହ ନିଜର ଭୃତ୍ୟ ସୁଦାମାକୁ ଦେଶାତ୍ତର ଦ୍ଵାରା ଦଣ୍ଡିତ କଲେ ।”
 (A) ନଟ
 (B) ପ୍ରହରୀ
 (C) ଚାକର
 (D) ଡଗର
- “ହାମୋଦର ତୁମମାନଙ୍କୁ କୃପା କରନ୍ତୁ ।” ଏଠାରେ ଦାମେଖ କହାକୁ କୁହାଯାଇଛି ।
 (A) କୃଷ
 (B) ତୁଲୋତନ
 (C) ବୃହା
 (D) ଲୟ
- ‘ଦଶାନନ୍ଦ’ ଶିବକର ପରମ ଭକ୍ତ ଥିଲା । ରେଖାକିତ ଶବ୍ଦ ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାକୁ ବୁଝାଉଅଛି ।
 (A) ଦଶରଥ
 (B) ବାଲୀ
 (C) ବିଭାଷଣ
 (D) ରାବଣ
- ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଚରଣ ରଜରେ ପାଷାଣ ନାରୀ ହୋଇଗଲା । ଏଠାରେ ରଜ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ କ’ଣ ?
 (A) ରଜ ପର୍ବ
 (B) ରଜବତୀ
 (C) ପାଦଧୂଳି
 (D) ରଜମା

17. “ମରୁତକର ପୁତ୍ର ମାରୁତି” । ମରୁତ କହିଲେ ଆମେ କାହାକୁ ବୁଝିବା ।
 (A) ବାସୁ (B) ଅନିଲ
 (C) ପବନ (D) A, B, C ସମସ୍ତକୁ
18. ଦିଜ ଶବର ସମାର୍ଥବୋଧକ ଶବଟି କ’ଣ ?
 (A) ଚଣାଳ (B) ବ୍ରାହ୍ମଣ
 (C) ବୈଶ୍ୟ (D) ଶୁଦ୍ଧ
19. “କଳକଷ କଣେ କହିଲା” ଦରଶନ ଦିଆ ସତୀ ରାତି ପାହିଲା”
 ଗଜାଧର ମେହେରଙ୍କ ଲିଖିତ ଏହି କବିତାଂଶ୍ଟରେ ‘କଳକଷ’
 କାହାକୁ କୁହାଯାଇଛି ?
 (A) ସିଂହ (B) ପିପାଳିକା
 (C) କୋଇଲି (D) କୁମ୍ଭଗୁଆ
20. ‘ବୃକୋଦର’ କହିଲେ ଆମେ କାହାକୁ ବୁଝିଥାଉ ?
 (A) ପୁଧୁଷିର (B) ଭୀମ
 (C) ଅଞ୍ଜଳି (D) ଦୁର୍ଯ୍ୟାଧନ
21. ‘ଅର୍ଜନା’ ଶବର ବିପରୀତ ଶବଟି ଚଯନ କର ।
 (A) ମୂର୍ଛନା (B) ମୂର୍ଛନା
 (C) ଉର୍ବ୍ବନା (D) କେଉଁଟି ନୁହେଁ
22. ‘ଅର୍ପଣ’ ଶବର ବିପରୀତ ଶବଟି କ’ଣ ?
 (A) ପ୍ରତ୍ୟର୍ପଣ (B) ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ
 (C) ପ୍ରତ୍ୟାଗମନ (D) ପ୍ରସ୍ତାନ
23. ‘ଆୟମାନେ ଭାରତକୁ ଉଭର ଦିଗରୁ ଆସିଥିଲେ’ । ବାକ୍ୟରେ
 ଥିବା ରେଖାଙ୍କିତ ଶବର ବିପରୀତ ଶବଟିକୁ ଲେଖ ।
 (A) ଦ୍ରାବିଡ଼ (B) ତତ୍
 (C) ଅନାର୍ଯ୍ୟ (D) ଜୈନ
24. ‘ସମସ୍ତ ପୂଜାରେ ଗଣପତିଙ୍କର ଆବାହନ କରାଯାଇଥାଏ ।
 ବାକ୍ୟରେ ଥିବା ରେଖାଙ୍କିତ ଶବର ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ଲେଖ ।
 (A) ପୂଜା (B) ବିସର୍ଜନ
 (C) ଆରାଧନା (D) ଆମନ୍ତରଣ
25. ବାଘମାନେ ଏକତ୍ର ରହିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି । ରେଖାଙ୍କିତ ଶବଟିର
 ବିପରୀତ ଶବ ଲେଖ ।
 (A) ପୃଥକ (B) ଦଳବନ
 (C) ପଳ (D) ଯୁଥ
26. କୋଇଲି କୋମଳ କଣ୍ଠରେ ଗୀତ ଗାଏ କିନ୍ତୁ କାଉର ସର _____ ।
 ରେଖାଙ୍କିତ ଶବର ବିପରୀତ ଶବଟିକୁ ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନରେ ଲେଖ ।
 (A) ସୁନ୍ଦର (B) ସୁଲକ୍ଷଣ
 (C) କର୍କଣ୍ଠ (D) କେଉଁଟି ନୁହେଁ
27. ‘ଶାନ୍ତି’ ଘିଅରେ ମିଷାନ୍ତ ହୋଇଛି । ଶାନ୍ତି ଶବର ବିପରୀତ ଶବଟି
 କ’ଣ ?
 (A) ଶୁଦ୍ଧ (B) ଭେଜାଲ
 (C) ବିଶୁଦ୍ଧ (D) କେଉଁଟି ନୁହେଁ
28. “ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭ୍ରାତାଙ୍କ କଥା ଲକ୍ଷଣ ପାଳନ କରନ୍ତି ।” ରେଖାଙ୍କିତ
 ଶବର ବିପରୀତ ଶବଟି କଣ ହେବ ?
 (A) ଅଗ୍ରଜ (B) ବଡ଼
 (C) କନିଷ୍ଠ (D) ମହାନ
29. ଶ୍ରୀପୂର୍ବ ଏକହଜାରରେ ଏକ ଅଲୋକିକ ଘଟଣା ଘଟିଥିଲା ।
 ରେଖାଙ୍କିତ ଶବର ବିପରୀତ ଶବଟି ଚଯନ କର ।
 (A) ଶ୍ରୀଷ୍ଟପର (B) ଶ୍ରୀକ୍ଷୁମ
 (C) ଶ୍ରୀଷ୍ଟାଦ (D) କେଉଁଟି ନୁହେଁ
30. ‘ଓଥର’ର ଘର ନାହିଁ କି ଘାଟ ନାହିଁ । ଓଥର ଶବର ବିପରୀତ
 ଶବଟି କ’ଣ ?
 (A) ପ୍ରେମିକ (B) ଅବିବାହିତ
 (C) ବିବାହିତ (D) ପଳାତକ
31. ଭଗବାନ ଚକ୍ଷୁହୀନଙ୍କୁ _____ କଲେ । ରେଖାଙ୍କିତ ଶବଟିର
 ବିପରିତ ଶବଲେଖା ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।
 (A) ଆୟୁଷ୍ମାନ (B) ଚକ୍ଷୁଷ୍ମାନ
 (C) ଜ୍ଞାନବାନ (D) ବଳବାନ
32. ବିଚାରପତି ଆବେଦନକାରୀର ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କଲେ ।
 ଖାରଜ ଶବର ବିପରୀତ ଶବଟିକୁ ଲେଖ ।
 (A) ନିହାଲ (B) ବେହାଲ
 (C) ବିରୋଧ (D) ବାହାଲ
33. ଶତିହାସିକ ଘଟଣାବଳୀଗୁଡ଼ିକ ଆମକୁ ଅତୀତର ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ
 କରେ । ଏହି ବାକ୍ୟରେ ଥିବା ଶତିହାସିକ ଶବର ବିପରୀତ
 ଶବଟିକୁ ଲେଖ ।
 (A) ପ୍ରାଗ୍ରାହିତିହାସିକ (B) ପୂରାତନ
 (C) ପ୍ରାଚୀନ (D) ସର୍ବପୂରାତନ
34. ‘ସ୍ରୋତର ଅନ୍ତକୁଳରେ ଡଙ୍ଗାଟି ଦୁଡ଼ ଗତିରେ ଚାଲେ । ରେଖାଙ୍କିତ
 ଶବ ଦୁଇଟିର ବିପରୀତ ଶବଲେଖା ବାକ୍ୟଟିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କର ।
 (A) ପ୍ରତିକୁଳ, ଶାନ୍ତ (B) ପ୍ରତିକୁଳ, ମନ୍ଦିର
 (C) ପ୍ରତିକୁଳ, କ୍ଷାପ (D) ପ୍ରତିକୁଳ, ପ୍ରବଳ
35. ଭାଗ୍ୟବାବୁ ଗୀ ମୁଣ୍ଡ ଜମିଟିକୁ ଖର୍ବ କଲେ । ‘ଖର୍ବ’ ଶବର ବିପରିତ
 ଶବଟିକୁ ଲେଖ ?
 (A) କୁଷ (B) ବିକ୍ରୀ
 (C) ଦାନ (D) କେଉଁଟି ନୁହେଁ

ଉତ୍ତର

1. (C) 2. (D) 3. (A) 4. (B) 5. (C) 6. (A) 7. (C) 8. (B) 9. (D) 10. (D)
11. (A) 12. (A) 13. (C) 14. (A) 15. (D) 16. (C) 17. (D) 18. (B) 19. (C) 20. (B)
21. (C) 22. (A) 23. (C) 24. (B) 25. (A) 26. (C) 27. (B) 28. (C) 29. (A) 30. (C)
31. (B) 32. (D) 33. (A) 34. (B) 35. (B)